

Національної гвардії України у бойових операціях на Сході держави; 3) механізм забезпечення взаємодії Національної гвардії України з усіма силовими відомствами України, а також із силами НАТО.

Враховуючи складність та тривалість процесів у сфері міжнародного співробітництва доречно визначитися з пріоритетами у цьому напрямку, які, на нашу думку, повинні зараховувати: 1) вступ до різноманітних безпечових європейських та євроатлантичних структур та організацій (асоціація FIER, НАТО); 2) участь у різноманітних проектах військово-правоохоронного спрямування; 3) проведення спільних військових навчань з представниками іноземного сектору безпеки та оборони («Fearless Guardian-2015», «RoGendIntEX - 2015», «Rapid Trident-2016» та ін.); 4) створення нової системи навчання особового складу Національної гвардії України у відповідності до стандартів НАТО тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Міжнародне співробітництво // Офіційний веб-сайт Національної гвардії України. URL: <http://ngu.gov.ua/ua/mizhnarodne-spivrobitnytstvo> (дата звернення 02.06.2017).
2. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського союзу: веб-сайт. URL: <http://www.center.gov.ua/pro-tsentr/proekti/twinning> (дата звернення 02.06.2017).
3. Про затвердження Порядку ініціювання, підготовки та реалізації проектів Twinning : постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 700 // Офіційний вісник України. 2016. № 83. Ст. 2733.
4. Агапова О.В. Міжнародне співробітництво як чинник вдосконалення діяльності Національної гвардії України // Підприємництво, господарство і право. № 12. 2016 (250). С. 131–135.
5. Проект Twinning допомагає модернізувати внутрішні війська України. URL: <https://euukrainecoop.net/2013/01/14/twinning/> (дата звернення 02.06.2017).
6. Співробітництво Україна–НАТО у рамках програми «Партнерство заради миру та безпеки» // Місія України при НАТО: веб-сайт. URL: <http://nato.mfa.gov.ua/ua/ukraine-nato/Partnership> (дата звернення 02.06.2017).

Одержано 12.06.2017

УДК [342.951:347.961](477)

Катерина Олегівна БЕЛА,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Останні декілька років в Україні законотворча діяльність під значним тиском громадськості та історичних умов, все частіше звертається до питань подолання державної монополії в багатьох секторах суспільного життя. Тим не менш, подолання монополії держави не є панацеєю, за

допомогою якої можна швидко вирішувати нагальні проблеми. Адже, історія права знає багато прикладів таких випадків, коли інститути, що мали стати основою децентралізації, не були достатньо підготовленими, що призводило до значного викривлення покладених на них функцій. Так, наприклад, наприкінці ХХ століття регіональна реформа на півдні Італії замість посилення влади на місцях призвела до посилення в регіонах кримінальних елементів та появу такого явища, як мафія [1].

З цієї токи зору, на сьогоднішній день правова система України значно переосмислює роль та місце нотаріату як ефективного засобу досудового захисту прав людини, адже головні функції нотаріату у правовій системі – це саме упередження суперечок, забезпечення правових гарантій і розвантаження судової гілки влади. Так переосмислення інституту нотаріату створює підґрунтя для нового наукового погляду на нотаріат як об'єкту адміністративного права.

Законом України «Про нотаріат» дається таке визначення терміну «нотаріус»: «...це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності» [2]. Тим не менш, було б доцільно дати визначення також терміну «нотаріальна діяльність», адже правознавці вкладають різне значення в цей термін. Так, на думку, К.І. Федорової це основна функція окремих установ, утворень та осіб, які у різні часи мали певне призначення, тісно пов'язана із суспільним і сімейними устроєм, спадковими і речовими правами, тому логічно припустити, що вона виникла разом із появою цивілізованих держав, у яких існувала писемність [3]. Г.Ю. Гулевська, в свою чергу, зазначає, що нотаріальна діяльність характеризується публічно-правовою природою та полягає в тому, що, захищаючи суб'єктивні права і законні інтереси фізичних і юридичних осіб, фіксуючи і посвідчуючи безспірні права осіб, нотаріат сприяє створенню ефективних умов для розпорядження власністю та її охорони й надання суб'єктивним правам публічної сили (офіційного визнання від імені держави), з одного боку, а з іншого – здійснює делеговану державою функцію контролю в сфері цивільного обігу [4].

На мій погляд, ключові тези стосовно нотаріальної діяльності складаються з твердження, що це діяльність, яка по-перше, реалізується уповноваженою державою особою, а, по-друге (що випливає із положень Закону «Про нотаріат»), реалізується з метою надання правочинам юридичної вірогідності (достовірності). Саме з цих двох положень та, спираючись на існуючі практики в реалізації нотаріальної діяльності, і буде побудовано мій погляд на місце нотаріату в умовах стратегічних змін у правовій системі України, що систематично відбуваються останні роки.

Український нотаріат базується на принципах латинського нотаріату. За багаторічну історію цей інститут довів свою ефективність в питаннях за-

хисту прав людини, однак досить широке коло практичних питань функціонування нотаріату в Україні все ще залишається невирішеними. Так, наприклад, збільшення повноважень нотаріусів зумовило свого часу значний розвиток приватного нотаріату, що через консультації приватним нотаріусом своєї клієнтурі стосовно правових наслідків тих чи інших правочинів призвело до зростання правової грамотності населення. Одночасно з цим є негативні явища у правовій системі. Так, державний нотаріат не довів своєї доцільності існування, а приватний нотаріат навпаки став дуже часто використовуватися приватними особами для реалізації своїх приватних інтересів, що не пов'язано з забезпеченням власних прав, а з обмеженням прав інших.

Тут можна навести масу прикладів, коли нотаріальна дія направляється на затягування часу, або створення додаткових перепон у реалізації суб'єктом своїх прав. При цьому зазвичай така нотаріальна дія реалізується з грубим порушенням законодавства та стає в подальшому предметом розгляду судових справ. В такому випадку нотаріат не просто не виконує власних функцій, але й погіршує в цілому функціонування правової системи України. Це призводить до зростання скарг громадян, створення криміногенних ситуацій та в цілому створює суттєві проблеми у роботі приватних нотаріусів.

В цьому контексті розширення повноважень приватних нотаріусів може призвести до дерегуляції нотаріату з боку адміністративного права, що, в свою чергу, в умовах, коли існуюча система адміністративного права не може ефективно подолати нагальні негативні явища в системі нотаріату, призведе до подальшого збільшення кола невирішених практичних питань.

На мою думку, сучасна система адміністративного права України має, перш за все, зайнятися вирішенням подолання негативних практик, що існують сьогодні у системах тих інституцій, повноваження яких можуть бути розширені в умовах децентралізації та подолання монополії держави. Однією з ключових з них є нотаріат. Таким чином, на вдосконалення діяльності суб'єктів адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності спрямований ряд рекомендацій:

- ліквідувати поділ нотаріусів на державних та приватних, як такий, що не відповідає дійсності;
- закріпити термін «нотаріальна діяльність» відповідною статтею у Законі «Про нотаріат» з метою формалізації поняття;
- ініціювати розробку нового порядку підготовки та переатестації осіб, що здійснюють нотаріальну діяльність;
- ініціювати розробку нових форм адміністративно-правового регулювання приватної нотаріальної діяльності, порядку припинення або призупинення нотаріальної діяльності, а також порядку контролю за здійсненням нотаріальної діяльності, спрямованих на вирішення існуючих практичних питань при здійсненні нотаріальної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. A History of Contemporary Italy: Society and Politics. 2003. URL: <http://italianstudies.nd.edu/assets/68857/ginsborg.pdf> (дата звернення 02.06.2017).
2. Про нотаріат: Закон України // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3425-12> (дата звернення 02.06.2017).
3. Федорова К. І. Адміністративно-правове регулювання приватної нотаріальної діяльності в Україні : дис. К, 2008. 212 с.
4. Гулевська Г.Ю. Організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності в Україні: дис. Ірпінь, 2004. 208с.

Одержано 12.06.2017

УДК 342.951:351.82

Людмила Леонідівна БІЛИК,

головний спеціаліст управління муніципального розвитку Житомирської міської ради, здобувач кафедри адміністративної діяльності Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

ДО ПИТАННЯ РЕФОРМИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

На сьогоднішній день адміністративні, економічні, політичні зміни, що відбуваються в державі, вносять багато нового в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Це обумовлює потребу у реформуванні управлінських процесів у державі та інститутів адміністративного права.

Таким чином, держава повинна надавати послуги, тобто здійснювати різноманітні дії, спрямовані на створення умов для реалізації громадянами своїх прав і свобод. Враховуючи це, особливого значення набуває інститут адміністративних послуг.

Правове регулювання процесуальних відносин органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з громадянами та юридичними особами є однією з найактуальніших проблем України. Але одна із категорій таких відносин, зокрема, щодо надання адміністративних (управлінських) послуг досі залишається малодослідженою і дискусійною у вітчизняній юридичній науці. До речі, спочатку вживалося поняття «управлінські» послуги. Але цей термін небезпідставно критикувався, оскільки під управлінськими послугами часто розуміють обслуговування власне управлінського процесу, в тому числі у приватному секторі виробництва.

Людина, її права та свободи в Україні визнані головною соціальною цінністю, а головним завданням публічної адміністрації визначено саме надання якісних адміністративних послуг громадянам. Відповідно, громадяни у відносинах із владою є споживачами послуг.

На сьогодні публічне управління розглядається як система, спрямована на надання адміністративних послуг населенню.